

KATOLIKUS KÁNTORLAPOK

– Szerkeszti: Merczel György –

Ki a kántor?

Legkedvesebb írószerszámom, egy golyóstoll, föliratot visel: Ki a kántor? Négy vagy öt évvel ezelőtt kaptam a Budapesti Nyári Kántorképző növendékeitől egy hosszú, majd két évtizedig tartó kántorképzői tanárkodás végén. A kántorpalánták nem tudták, s akkor még én sem, hogy a következő nyáron már nem tanítom nekik a liturgia ismeretét, amely mindig ezzel a kérdéssel kezdődött: Ki a kántor? Természetesen feleletet is diktáltam: Zeneértő keresztény katolikus, akit az egyház megbíz a liturgikus szolgálat zenei részének végzésével. A tollbamondás után szavanként, fogalmanként igyekeztem elmagyarázni, mi is ez az egyházzenészi önmeghatározás. (Az igazsághoz hozzá kell tenni, hogy ez nem az én megfogalmazásom, hanem Diós István atyától, kántorképzői hittanáromtól vettem át azt a kérdés-felelet listát, amit tanításomban használtam, miután ő már nem tanított a kántorképzőn.)

Mit is igyekeztem megmagyarázni a lelkes fiataloknak? Mindenekelőtt azt, hogy a kántor nem bérmunkás, hanem nála a hit és a szakmai tudás párban jár, egyik a másikat nem pótolja, a kettő kölcsönösen kiegészíti egymást, segíti, kibontakoztatja. A hitnek új dimenziói nyílnak a liturgikus ének és a szent zene segítségével, mert a hit nem pusztán értelmi cselekedet, hanem az egész, tehát érzelmekkel is rendelkező ember állásfoglalása Isten előtt. A kinyilatkoztatott szó az egész emberhez szól, erre az egész ember mond igent, s ebben a legmagasabb rendű emberi közlésmód, az ének és a zene jelen kell hogy legyen. Olyan természetesen, ahogy édesanyánktól tanulunk meg beszélni, s mindenki először az anyanyelvén beszél, csak utána idegen nyelven. Innen következik, hogy a keresztény katolikus istentisztelet anyanyelve az ének és nem a pusztá szó. Márpedig ha a Teremtő-Megváltó-Megszentelő Isten előtt állunk, mi, teremtmények, megváltottak s a keresztségben megszenteltek, akkor ez számunkra mindig, minden körülmények között ünnep. Ellenpéldám a hit nélkülözhetetlenségére az a budapesti templom volt, amely nagy ünnepeken az Operaház kórusának néhány férfitagját fogadta meg jópénzen, hogy végigénekeljék a szent liturgiát. Zeneileg tökéletes produkció volt, ám *produkció* és lélektelen. A néhány énekes megdolgozott a pénzéért, a hívek meg hallgattak, senki nem próbálkozott, hogy velük énekeljen.

Miért kell a kántornak zeneértőnek lennie? Ezt a zenészfutaloknak nem kellett sokat magyarázni. Következett az Egyház magyarázása, amit gyermekkoromban még mi is Anyaszentegyháznak tanultunk és mondtunk. Ugyanúgy, ahogy akkortájt a mise még szentmise volt, így, egybeírva. Az egyháztól kapott megbízatás jogosítja fel az énekest, az orgonistát, hogy a liturgia cselekvő résztvevője legyen, s a pap mellett a maga területén vezető

szerepet töltsön be. A szerep szó nem a legszerencsésebb, inkább megbízást, feladatkört kell mondani. Ezt a feladatkört senki nem sajátíthatja ki magának, az Egyház az, aki adja a szolgálat teljesítésére a lehetőséget és a föltalalmazást.

Hamarjában ennyi jutott eszembe erről az egyszerű kérdésről, amelyre a választ néhányszor közösen elismételtük, vagyis kórusban mondtuk föl. Mi maradt meg belőle? Nem tudok statisztikát készíteni, vajon hány egykori növendékem kántor jelenleg? Abban azonban bízom, hogy az Egyház szent liturgiáját zenei tudásukkal ma is olyan lelkesen akarják szolgálni, mint egykor, a Budapesti Nyári Kántorképző tanfolyamait végezve.

Török József

Kántorteendők – A mise énekrendje I.

Nagy a káosz mostanság az egyházenében. Sokan azt hiszik, hogy a II. vatikáni zsinat után mindent lehet, mások olyan szabályokra hivatkoznak, amiket nem ismernek pontosan. Legtöbbször pedig nem tudják, hogy a megnövekedett lehetőségek között hogyan lehet a legjobbat választani. Mert még ha rá is kényszerülünk a körülmények miatt bizonyos engedményekre, a célt, az eszményi, a legjobb megoldást nem szabad szem elől téveszteni, s a lehetőségek közül a hozzá legközelebb állót kell választanunk. Persze akkor, ha nem a kényelem, önmagunk kímélése a legfőbb célunk. A következőkben vegyük szemügyre a mise énekrészeit: mik a lehetőségek, mi köztük a különbség, hogyan közelíthető meg a *legjobb* a különböző adottságok között.

A gyülekező ének: Sokfelé hagyományosan élő, dicséretes szokás, hogy a mise kezdete előtt 5–10 perccel a gyülekező nép imádkozni és énekelni kezd. Karoljuk fel, újítsuk meg, vezessük be, használjuk ki ezt a szokást, mely lehetővé teszi, hogy egy-két népének a mise elején úgy szólaljon meg, hogy a mise igazi kezdőéneke, az Introitus is helyére kerüljön. A gyülekező éneket lehet, sőt talán ajánlatos orgona nélkül vezetni. Egyáltalán: adjunk alkalmakat orgona nélküli éneklésre is, mert az fejleszti a nép hangképzését, éneklési kedvét (hangerejét), segíti a hagyományos magyar énekritmus életben tartását. Formát ad a gyülekező éneklésnek, ha a kántor (vagy más alkalmas személy) a mise előtt pár perccel kiáll a nép elé, ismerteti az aznapi énekrendet (ha kell, egy éneket elpróbál), néhány buzdító szót mond, s ezután indítja a gyülekező éneket.

Az asperges: A római liturgia ősi bűnbánati cselekménye a mise előtti szenteltvízhintés. A közelmúltig elő volt írva minden plébániatemplomnak minden vasárnapi nagymise előtt. Dicséretes lenne felújítani, legalább időszakonként (pl. advent, nagybőjt, elsővasárnap stb.). Követheti az introitust is, de megnyugtatóbb rend, ha a mise előtt végzi el a pap (albában vagy pluviálában). Az oltárnál intonálja az Aspergest, ezt közösen énekeljük az EE 401

vagy 402 szerint, illetve tetszés szerint gregorián dallamán (latinul vagy magyarul). Az 50. zsoltárból az adottságok szerint énekelnek több vagy kevesebb verset az előénekesek vagy maga a kántor. Az oltárhoz visszatérve a pap verzikulust és orációt mond, majd a sekrestyében vagy az oltár mellett miseruhát ölt (és jó esetben megtömjénezi azt oltárt), miközben már az introitust énekeljük.

Az introitus: Az 5. század óta a mise hivatalos kezdőéneke, mely nemcsak az ünnepélyes bevonulás kíséretére szolgál, hanem „egybegyűjti a közösség gondolatait”, megadja a mise alaphangját. Annyira jelentős, hogy századokon át ennek kezdőszaváról nevezték el az egyes vasárnapokat. Az introitust az új római misekönyv szerint énekelheti a) a szköla magában (!), vagy b) a nép, vagy c) a szköla és a nép felváltva. Ha nem énekelnek, akkor hangosan fel kell olvasni vagy recitálni!

Az introitust vehetjük a) a *Graduale Romanum* szerint (latinul, vagy ha le van fordítva, anyanyelven is), b) a *Graduale Simplex* szerint (ennek mintájára készült az *ÉE* introitus-gyűjteménye), c) szükség esetén helyettesíthetjük más, liturgikusan alkalmas, jóváhagyott énekkel (pl. népénnel). Mi azonban lehetőleg maradjunk meg – legalábbis a templom főmiséin – az „igazi” introitus éneklése mellett. (NB. Csak a liturgia gondolatát tolmácsoló népének helyettesítheti a hivatalos introitust! Például ha Szent István vértanú ünnepén karácsonyi népénnel kezdik a misét, fel kell olvasni a szentről szóló mise introitusát!)

Ha nincs olyan kórusunk, mely a *Graduale* megfelelő dallamán énekelné a napi introitust, leghelyesebb az *ÉE* előírásait követnünk. Néhány könnyítés azonban szükség esetén (pl. az *ÉE* könyvet még tanuló közösségben, a kisebb misékben stb.) elképzelhető: a) énekelhetünk egy liturgikus időszak alatt ismételten egyetlen introitust; hogy azonban a napi Introitus szövege se vesszen el, annak zsoltárja helyén a szköla (vagy a kántor) a napi introitus-szöveg recitálja, kellő jelentőséggel; b) végső esetben (mellékmiséken) az is elfogadható, hogy egy megfelelő népének helyettesíti az introitust, de illő lenne, hogy annak bevezetéseképpen a kántor recitálja az introitus szövegét a népénekhez illő dallamon.

Vagyis a lehetőségek (liturgikus rangsorban):

1. Latin introitus a nap szerint (vö. *Graduale Romanum*)
2. Magyar introitus a nap szerint (vö. *Graduale Romanum*)
3. Magyar introitus az Éneklő Egyházból (vagy latin introitus a *Graduale Simplex*ből)
4. „Időszaki” magyar introitus az Éneklő Egyházból (ad libitum: napi verzussal)
5. Helyettesítés népénnel és bevezető introitus-recitációval
6. Helyettesítés népénnel
7. Olvasott vagy recitált introitus

A Kyrie: Eredetileg a liturgiát kezdő litánia („ekténia”) refrénje volt. A mai misében az Isten előtti hódolat kifejezése. Legősibb, eredetileg egyetlen és mindig állandó dallama az ÉE 411 (ill. annak variánsa) lehetett (vö. ÉE 412). A római misekönyv előírása szerint a szkóla (vagy kántor) és a hívő közösség felváltva énekl. Más énekkel nem helyettesíthető, de „tropizálható”, vagyis a megfelelő liturgikus verzusokkal bővíthető. Ilyen tropizálás a misekönyv bűnbánati Kyriéje (ÉE 409, főként hétköznapi énekelt misére ajánlható), vagy az ÉE ünnepi Kyrie-sorozata (ÉE 413–420). A zsinat előírta, hogy a hívek a Kyriét latinul (ill. görögül) is tudják énekelni! (Liturgikus konstitúció 54. pont, vö. ÉE 411, 471, 474, 479.)

A Gloria: A betlehemi angyalok énekéből az ősegyházban kibontakoztatott, igazi keresztény szellemű, zsoltár-szerű dicsőítő ének. Legősibb, valószínűleg még az ősegyházra visszamenő dallama az ÉE 421 (vö. 422). A római misekönyv előírása szerint énekelheti a nép vagy a szkóla (kórus) vagy a kettő váltakozva. A GLORIA MÁS ÉNEKKEL NEM HELYETTESÍTHETŐ (karácsonykor sem, sőt logikusan akkor a legkevésbé!!!). Tropizálása manapság szokatlan, de nem is kizárt. A zsinat előírása szerint ezt is kell (kellene...) tudniuk a hívőknek latinul együtt énekelni (vö. ÉE 421, 475.).

Az olvasmányközi zsoltár: A mise (első vagy egyetlen) olvasmányát az egyházi igen ősi szokása szerint zsoltárének követi. Ezt a legrégibb énekeskönyvek tanúsága szerint szólóénekes vagy énekesek kis csoportja énekelte a felolvasó állvány lépcsőjéről, innen a neve: *graduale* = grádus-ének. Nincs bizonyíték arra, hogy éneklésében refrénnel a nép is részt vett volna, lehetséges azonban, hogy első szakasza a második után visszatért. A *gradualét* jogilag-elvileg ma is énekelhetjük így a „*Graduale Romanum*” szerint. (NB. A „*graduale*” név két különböző dolgoz jelöl: a) így hívjuk az olvasmány utáni *zsoltárének* zeneileg is pontosan meghatározható műfaját, de b) ugyanígy nevezzük a mise változó énekeit tartalmazó *karkönyvet* is! Megkülönböztetésül a műfajt kis-, a könyvet nagybetűvel írjuk a következőkben)

A zsinat utáni könyvek a *graduale* helyére recitált, refrénes zsoltárt (*psalmus responsorius*, válaszos zsoltár) vezettek be. Ilyent tartalmaz a *Graduale Simplex* (melynek nincs magyar megfelelője) és a hároméves ciklusba rendezett *Lectionarium* (melyhez azonban nincs adekvát dallam, s ezért egyszerű zsoltár-tónusban szokták recitálni).

Magyarországon három rendszert ismerünk. a) a magyar *Lectionarium*-hoz sincs adekvát (responzoriális) dallam, így ezt is csak zsoltártónusban lehet recitálni; b) a „*Hozsanna-függelék*” zsoltár-verseket népének-töredékekből álló refrénekekkel kombinál (e refrén-szövegeknek nincs fedezete római liturgikus könyvekben); c) a *Graduale Romanum* *gradualéit* a római „*Ordo Cantus Missae*” rendezte át egy új egyéves ciklusba (ez az alapja az ÉE válaszos zsoltár-sorozatának, mely responzoriális recitatív dallamot ad a szövegekhez).

Eszerint a lehetőségek:

1. Az eredeti graduale latinul (vagy ha le van fordítva: magyarul) az eredeti szövegi-zenei formában (vö. Graduale Romanum), szólistával vagy szkölával
2. Egyéves ciklus az Ordo Cantus Missae szerint magyar responzoriális recitációval (Éneklő Egyház) előénekes(ek)kel és közösséggel
3. Hároméves ciklus a Lectionarium szerint pusztá zsoldártónusban
4. „Hozsanna-függelék”

Az olvasmányközi zsoldár éneklésekor (akár graduale-, akár responzoriális formában énekeljük) *a szólista/szólisták helye a hívőkkel szemben van*, az ambónál, vagy a szentélyrácsnál lévő mikrofonnál, a szentély lépcsőjénél, stb. Még ha a kántor éneklis is, legtöbb templomban le lehet érn az orgonától a szentélyig a könyörgés és az olvasmány alatt, ill. evangélium alatt vissza lehet menni. Csak legvégső esetben énekeljük azt az orgona mellől.

Az alleluja: Az evangéliumot előkészítő Istent dicsérő, ujjongó ének. Lényege szerint melizmatikus műfaj, az őskereszténységben eredetileg nem is volt verzusa, lényege az alleluja szót követő „jubilus”. Eredetileg kevés (4–5, sőt egyes helyeken egyetlen) alleluja-dallamot énekeltek egész évben, s ha ez az ára a melizmatikus éneklés bevezetésének, inkább ezt tegyük, semmint hogy együgyű dallamocskákra ismételtessük az alle-alleluja szöveget. A lehetőségek a következők:

1. Melizmatikus Alleluja + verzus a Graduale szerint
2. Melizmatikus Alleluja + recitált vers (esetleg zárójubilussal) a Graduale szerint
3. Melizmatikus „standard” Alleluja (kiválasztott 3–4 dallam egész év alatt, pl. EE 425, 427, 433–436; Alleluarium I.; NB. Az EE 433. sz. eredetileg Kyrie, csak pedagógiai céllal van „allelujásítva”) – majd: a) melizmatikus verzus, b) recitált verzus (lehetőleg zárójubilussal), c) többszólamú (akkordikusan recitált) verzus
4. Antifonás alleluja (vö. EE 424, 426, 428–433 ill. a Hozsanna-függelék gregorián allelulái) a fenti verzus-lehetőségekkel
5. Alleluja műzene (vokális vagy instrumentális) és közösségi ének (vö. fenti 3–4. lehetőség) kombinálásával (pl. pápalátogatási mise trombitás allelujája)
6. Hozsanna-függelék népének-kivágatú allelujái

Az alleluja-verzus a szkóla egyik legszebb feladata. De mellékmissékben annak sincs akadálya, hogy a kántor maga szólistikus (lehetőleg: melizmatikus!) verzust énekeljen az ambótól!

A sequentia: Az alleluját folytatató ünnepi énekes költemény. (Egyes mai szerzőkben az alleluja és sequentia sorrendjét zeneileg is, történetileg is elég abszurd módon megcserélték!) A mai római liturgia csak húsvétra és pünkösdre írja elő kötelezően, de nem tiltja más alkalmakkor sem. Tekintve, hogy a mise egyetlen költött, az egyház tanítását bár poétikusan, de közvetlenül megfogalmazó énektétele, jó lenne olyan helyzetet kialakítani, hogy több

nagy ünnepen elhangozhassék. Szép saját sequentiái vannak például karácsony (Laetabundus, Eia recolamus), vízkereszt (Festa Christi), mennybemenetel (Summi triumphum), úrnap (Lauda Sion) ünnepének, a Mária-miséknek, templomszentelési misének, az apostolfejedelmek, Keresztelő János stb. miséjének.

A sequentiákat váltakoztatva énekeljük, pl. félkórus–félkórus; kiskórus–nagykórus; szólista–kórus; két szólista; szólista. Az EE sequentiáiba a nép is bekapcsolódhat, ekkor a váltakozás: kántor–nép vagy kiskórus–nagykórus+nép). Ha az alleluja és a sequentia hangnemileg összehangolható, szép az alleluját a sequentia végén megismételni. Eközben vonul a pap (aki eddig maga is a sedilénél ülve hallgatta a sequentiát) az evangélium-olvasáshoz.

Ha sequentiát éneklünk, a szöveget juttassuk el a néphez (kiosztva vagy vetítve), hogy a szöveg tanító funkciója teljesebben érvényesüljön (s hogy ne érezzék a sequentia-éneklést időhúzásnak).

A tractus: A nagybőjti időben és a gyászmisében az alleluja helyére lépő hosszabb zsoltárszakasz. Az egyház legrégebbi zsoltáréneklési műfaja, két alapidallama is a latin liturgiák legősibb hagyományából származik. A dallamot eredeti formában a Graduale Romanum tartalmazza (legtöbbjéhez az elmúlt években énekelhető fordítás is készült!). Elérhetők olyan könnyebb megzenésítések is, melyek egy recitáló zsoltározást kombinálnak a tractus jellemző zárlati melizmatikus fordulataival. Éneklését nagyon megkönnyíti, hogy csupán két tractus-dallam létezik, s a fordulatok versről-versre és hétről-hétre azonosan ismétlődnek.

A tractus igazi szólóének-műfaj volt. A tractus-zsoltárt eredetileg ugyanolyan liturgikus olvasmánynak tartották, mint a többi olvasmányt! Leghelyesebb ma is szólistával énekelteni, akit liturgikus ruhába öltöztöten két ministráns kísérjen az ambóhoz. De más helyeken a szkóla-előadás bizonyulhat célszerűbbnek. (Régi magyar szokás volt a gyermekek által énekeltetett tractus, melynek utolsó versszakába az egész kórus bekapcsolódott.)

Ha nincs megfelelő énekes, a tractus recitálható 8. zsoltártónuson (kántor vagy akár az egész közösség által, lásd EE 437.)

A mai Lectionarium még egy formát rendszeresít: az evangélium előtti verzust, melynek azonban nincs megfelelő zenei megoldása. (A pusztá zsoltártónus egyetlen verssel teljesen jelentéktelenné teszi e liturgikus éneket.)

A prédikációs ének: Régi magyar pasztorális szokás, hogy az evangélium után a nép a „Jöjj Szentlélek Úristen”-t énekli vagy az időszakhoz illő rövid éneket. Ez a prédikáló papnak is jó, mert egy kis időt enged a koncentrálásra, hangulatilag is előkészíti a prédikációt, a szövegek hosszú egymásutánját is üdítően megtöri, a régi liturgikus ritmusnak is megfelel (szöveg és ének váltakozása). További, liturgikusan nem zavaró helyet enged a népéneknek, egyes népénekeinknek meg éppen a legjobb menedéket kínálja. Nem kell félni attól, hogy elnyújtja a misét, ha rövid, frappáns népéneket választunk e helyre.

(Folytatjuk)

Hamvazási népénekünk: „Mi gyarló emberek”

Az Éneklő Egyház 63. szám alatt közli hagyományos hamvazási népénekünket. Nem tudjuk pontosan, mikor keletkezett, mert XVI–XVII. századi énekeskönyveinkben nincs benn, de stílusa alapján beleillik ebbe a legrégibb magyar népénekretegbe. Szövege mélyen bibliai: Szent Pál levelének egy szakasza (2Kor 5, 1–10) adja a vezérmotívumot, s ehhez kapcsolja hozzá a nagybőjti megtérés, Istenhez fordulás, önmegtagadás gondolatát, mindennek külső jeleként pedig a hamvazást. Refrénje megegyezik magának a hamvazási szertartásnak textusával („Emlékezzél, hogy por vagy, és a porba térsz vissza”).

A dallamnak már eredetét is pontosabban ismerjük. A régi magyar siratóstílusból fejlődött ki ez a XVII. században lejegyzett dallam. Bár a régi lejegyzés elég különös, táncos ritmust erőltetett rá (lásd Régi Magyar Dallamok Tára II. kötet, 120. sz.), a későbbi énekkönyvek már nyugodtabb ritmusban adják, a népzenei felvételek pedig (melyek az egész nyelvterületen tanúsítják népszerűségét) igazi szép magyar parlando ritmusban őrzik. Legrégibb főszövege az „Ó áldott szűz anya”, de legelterjedtebb az „Áldj meg minket Jézus” szertartás-záró verse lett. Mellettük sok énekkönyv és népzenei felvétel mutatja a hamvazási szöveg elterjedtségét. Érdekes megjegyeznünk, hogy ennek egy későbbi (valószínűleg XVIII. századi), rövidített változata a „Boldogasszony Anyánk” is.

Sajnos elég gyakran előfordult, hogy a Szent Vagy Uram szerkesztői, akik az élő gyakorlatot kevésbé ismerték, mellőzték egy-egy elterjedt szép régi éneket, s helyette újat javasoltak ugyanabban a funkcióban. (Így járt például a hagyományos magyar keresztúti ének, a „Jézus szenvedéséről” is.) Bár az „Áldj meg minket” szöveggel dallamunk benn van a SzVU-ban (s egy dallamváltozattal az „Ó áldott Szűzanya” is), a hamvazási énekről a szerkesztők nem tudtak. Helyette egy másik, eredetileg háromsoros, s egészen más szövegeket hordozó dallamra írtak új hamvazási éneket, mely hatásos szövegkezdete ellenére („Hamvazkodjál!”) tartalmilag közelébe sem ér emennek. Ugyanis a hamvazkodást elsősorban a mulandósággal hozza kapcsolatba, míg a „Mi gyarló emberek” igazi nagybőjti összefüggésbe helyezi a szertartást. A kettő közti stíluskülönbség is a hagyományos javára szól.

Az 1950-es években megindult hatalmas lendületű egyházi népénekgyűjtés feltárta a hagyományos hamvazási ének elterjedtségét is. Ennek köszönhető, hogy az Éneklő Egyház visszaállította a használatba. A tartalmi értéken kívül refrénes szerkezete is igen ajánlja a szertartáshoz. Énekelhetjük úgy, hogy egy szólista az ambó mellől éneklje a tanító-buzdító versszakokat, a hamvazáshoz vonuló nép pedig a refrénnel tud (könyv használata nélkül) bekapcsolódni éneklésébe.

Télidőben – néhány, az orgonát érintő tanács

A téli hidegben a relatív páratartalom általában magas, illetve gyorsan elérheti a 100%-ot. Különösen istentisztelet után (és felmosást követően) a pára fűtetlen és szellőztetlen templomokban gyorsan lehűl és az orgona szerkezetén lecsapódik. E káros hatás ellen idejében megkezdett, alapos szellőztetéssel védekezzünk. Az orgonában elhelyezett vízestálakat a hideg hónapokra ürítsük ki – kivéve, ha a teremben folyamatos a fűtés.

A nagytakarítással sok por kerülhet az orgonába. Ezért a takarítást a kóruson, de lehetőleg az egész templomban porszívóval vagy nedves feltörléssel végezzük.

Az elektromos fűtőtestek elhelyezésekor ügyeljünk arra, hogy hatótávolságukban könnyen gyulladó anyag ne legyen, s azok a játszóasztal felületét se melegítsék. Utóbbi esetben ugyanis felgömbülhet a billentyűzet borítása és a bútor furnérozása is leválhat.

A hőmérséklet és a páratartalom ingadozásának természetes következménye az orgona kisebbnagyobb mértékű elhangolódása. Ha van az orgonában nyelvregiszter, ezeket meghangolhatjuk, így hangszerünk hangja jóval tisztább lesz. (Természetesen, erre is csak akkor vállalkozhatunk, ha ebben szakember vezetésével már kellő gyakorlatra tettünk szert.)

Az orgona ajaksípjait, szerkezetét érintő javításokkal ne fáradozzunk. Az előforduló hibákat az erre rendszeresített hibanaplóba jegyezzük be, így a karbantartást végző orgonaépítő a javításkor nem mutakozó hibák okát is kiküszöbölheti.

Végh Antal
(Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra)

Amint a most induló rovat címeiből is kitűnik, cikkeink elsősorban a kántor kollégákhoz szólnak. Itt elsősorban nem tudományos, elemző írásokat kívánunk megjelentetni, hanem gyakorlatiasabb, a mindennapi kántori munkában hasznosítható ismereteket szeretnénk nyújtani.

Hogy a továbbiakban minél inkább a valós igényeknek feleljünk meg, az olvasó segítségét is kérjük: a kántor kollégáknak szeretnénk fórumot biztosítani – amolyan „Olvasóink írják” módon –, tehát várjuk leveleiket bármilyen, a kántorok egyházzenei tevékenységét érintő kérdésről, problémáról. A legérdekesebbeket közölni is szeretnénk, és szükség szerint reflektálunk is rájuk.

Tervezzük, hogy minden alkalommal egy-egy kollégával egy riportot is közreadunk.

Várjuk híreiket is a közlésre érdemes eseményekről!

Reméljük, hogy rovatunk tetszésére és hasznára lesz mindazoknak, akiknek szívügye a kántori hivatás mind színvonalasabb végzése.

A szerkesztő